A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2021. június 10.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – A 93/13/EGK irányelv – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – Hatály – Az 1. cikk (2) bekezdése – Kötelező nemzeti jogszabályi rendelkezések – A kölcsönszerződés lejárat előtti megszűnése – Kölcsönkamatok és késedelmi kamatok halmozódása”

A C-192/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság, Szlovákia) a Bírósághoz 2020. május 5-én érkezett, 2020. március 9-i határozatával terjesztett elő

a **Prima banka Slovensko a.s**.

és

HD

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: A. Kumin tanácselnök, T. von Danwitz és I. Ziemele (előadó) bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a szlovák kormány képviseletében B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében R. Lindenthal és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: szlovák.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 4. cikk (2) bekezdésének és az EUMSZ 169. cikk (1) bekezdésének, az Európai Unió Alapjogi Chartája 38. cikkének, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik, amint azt a Bíróság értelmezte a 2018. augusztus 7-i Banco Santander és Escobedo Cortés (C-96/16 és C-94/17, a továbbiakban: Banco Santander és Escobedo Cortés ítélet, EU:C:2018:643) ítéletében.

2 E kérelmet a Prima banka Slovensko a.s. és HD között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya az e felek között létrejött fogyasztói kölcsönszerződés lejárat előtti megszűnése miatt fizetendő összegek megfizetése.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 93/13 irányelv tizenharmadik preambulumbekezdésének szövege a következő:

„mivel a tagállamoknak azok a törvényi vagy rendeleti rendelkezései, amelyek közvetve vagy közvetlenül meghatározzák a fogyasztói szerződések feltételeit, vélhetően nem tartalmaznak tisztességtelen feltételeket; mivel ezért nem tűnik szükségesnek, hogy alárendeljék ennek az irányelvnek azokat a feltételeket, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a Közösség aláíró felei; mivel ebben a vonatkozásban az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő »kötelező [helyesen: kötelező érvényű] törvényi vagy rendeleti rendelkezések« kifejezés azokat a szabályokat is lefedi, amelyeket a jogszabály szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg.”

4 Ezen irányelv 1. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ennek az irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.

(2) Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy [az Európai Unió] aláíró [helyesen: aláírói], különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.”

5 Az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

6 A 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

A szlovák jog

A polgári törvénykönyv

7 Az Občiansky zákonník (polgári törvénykönyv) 54. cikkének (1) bekezdése ekképpen rendelkezik:

„A fogyasztóval kötött szerződésben foglalt szerződési feltételek a fogyasztó hátrányára nem térhetnek el e törvény rendelkezéseitől. A fogyasztó különösen előzetesen nem mondhat le az e törvényben vagy a különös fogyasztóvédelmi rendelkezésekben meghatározott jogairól, és másként sem teheti kedvezőtlenebbé saját szerződéses pozícióját.”

8 A polgári törvénykönyv 517. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„A pénztartozás megfizetésének késedelme esetén a hitelező az adóstól a kötelezettségének teljesítése mellett késedelmi kamatot is követelhet, amennyiben e törvény alapján nem köteles késedelmi díj megfizetésére; a késedelmi kamat és a késedelmi díj mértékét végrehajtási szabályokban kell meghatározni.”

9 A polgári törvénykönyv 519. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez nem érinti a hitelezőnek az adós késedelmével okozott kár megtérítéséhez való jogát; azonban a tartozás megfizetésének késedelme esetén csak annyiban követelhető kártérítés, amennyiben azt a késedelmi kamat és a késedelmi díj nem fedezi.”

A 87/1995. sz. kormányrendelet

10 A 87/1995. sz. kormányrendelet 3a. cikke ekként rendelkezik:

„(1) Amennyiben a fogyasztóval kötött szerződés tárgya pénzeszközök fogyasztó rendelkezésére bocsátása, a pénzeszközök fogyasztó általi késedelmes visszafizetésére vonatkozó szankciók együttesen nem haladhatják meg a külön jogszabály […] alapján a késedelem bekövetkezte előtt utoljára közzétett teljeshiteldíj-mutató átlagát évi 10 százalékpontnál többel, és egyben nem haladhatják meg az e kormányrendeletben megállapított késedelmi kamatok háromszorosát; a hasonló fogyasztói hiteltípus teljeshiteldíj-mutatóját kell irányadónak tekinteni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szankciónak minősül a késedelmi kamat, a szerződésen alapuló kötbér és a pénzeszközök fogyasztó általi késedelmes visszafizetése miatti egyéb szolgáltatások.

(3) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti szankciók elérik a rendelkezésre bocsátott pénzeszközök összegét, a pénzeszközök fogyasztó általi késedelmes visszafizetése miatti későbbi szankciók nem haladhatják meg az e kormányrendeletben megállapított késedelmi kamatot.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 2016. június 17-én HD fogyasztói kölcsönszerződést kötött a Prima banka Slovenskóval 5700 euró értékben 7,90%-os kamat mellett. A kölcsönt 96 havi törlesztőrészletben kellett visszafizetni.

12 2017 szeptemberétől HD már nem fizette meg a havi törlesztőrészleteket. Következésképpen a Prima banka Slovensko 2017. december 28-én megállapította a kölcsön lejárat előtti megszűnését, és a fennmaradó tőketartozás címén 5083,79 euró azonnali hatállyal történő visszafizetését követelte. Ezenkívül a Prima banka Slovensko a kölcsönszerződés rendelkezései alapján többek között a kölcsön tőkeösszege és az esedékes kamatok után 5%-os késedelmi kamat megfizetését követelte, mégpedig a kölcsönszerződés lejárat előtti megszűnésének megállapításától a kölcsön teljes összegének tényleges visszafizetéséig terjedő időszak vonatkozásában, valamint 7,90%-os ügyleti kamat megfizetését követelte ugyanezen időszakra.

13 Az Okresný súd Kežmarok (késmárki járásbíróság, Szlovákia), amelyhez a Prima banka Slovensko fordult, 2019. szeptember 20-i ítéletében egyrészt helyt adott utóbbi arra irányuló kérelmének, hogy a bíróság kötelezze HD-t a felvett tőke teljes összegének visszafizetéséig járó késedelmi kamatok megfizetésére, másrészt pedig elutasította e keresetet annyiban, amennyiben az arra irányult, hogy a bíróság az említett időszakra járó ügyleti kamatok megfizetésére kötelezze HD-t, azon indokkal, hogy a szlovák jog nem teszi lehetővé a kamatok ilyen halmozódását. Ezenkívül e bíróság jelezte, hogy a szlovák bíróságok már „tisztességtelennek” minősítették a kölcsönszerződés késedelmi és ügyleti kamatok halmozódását előíró feltételét.

14 A Prima banka Slovensko fellebbezést nyújtott be ezen ítélet ellen, arra hivatkozva, hogy a Banco Santander és Escobedo Cortés ítéletből az következik, hogy az a kölcsönvevő, aki nem tett eleget szerződéses kötelezettségeinek, az általa felvett kölcsön lejárat előtti megszűnése esetén nemcsak a késedelmi kamatok, hanem a felvett tőke visszafizetéséig járó ügyleti kamatok megfizetésére is köteles.

15 Az e fellebbezés tárgyában eljáró, kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy a nemzeti jog rendelkezései értelmében az esedékessé vált tartozás késedelmes megfizetése esetén a hitelezőt késedelmi kamat illeti meg, és jogosulttá válik a ténylegesen elszenvedett kár megtérítésére és a szerződéses kötbér esetleges megfizettetésére. E követeléseket azonban a fogyasztó által kötött szerződések esetében a polgári törvénykönyv 54. cikkének (1) bekezdése, 517. cikkének (2) bekezdése és 519. cikke szabályozza, amelyek felső határt határoznak meg az alkalmazandó szankciók összessége tekintetében, és megakadályozzák, hogy a szerződés rendelkezései a hitelező által ténylegesen elszenvedett kár megtérítését meghaladó kötelezettségeket hárítsanak a fogyasztóra.

16 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az ügyleti kamatok és a késedelmi kamatok együttes alkalmazása a kölcsön lejárat előtti megszűnésének megállapításától a felvett tőke tényleges visszafizetéséig terjedő időszak tekintetében egyrészt a törvényben meghatározott felső határ túllépéséhez, másrészt pedig szükségszerűen a fogyasztó helyzetének romlásához vezetne.

17 Márpedig, noha igaz, hogy az ügyleti kamatok a felvett tőke rendelkezésre bocsátása ellenértékének felelnek meg, és e tőke továbbra is a kölcsönvevő rendelkezésére áll mindaddig, amíg azt teljes egészében vissza nem fizeti, a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy e kamatok és a késedelmi kamatok halmozódása lehetővé teszi a bank számára, hogy a ténylegesen elszenvedett kár – nemzeti rendelkezések által számára biztosított – megtérítésénél többet kapjon. Ezen előny arra ösztönözheti a bankot, hogy a fizetés legkisebb késedelme esetén a kölcsön lejárat előtti megszűnését mondja ki. A kérdést előterjesztő bíróság szerint az ilyen helyzet annál is inkább aggasztónak tűnik, mivel a bankok általában nem tartják tiszteletben a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 133., 66. o.; helyesbítések: HL 2009. L 207., 14. o.; HL 2010. L 199., 14. o.; HL

2010. L 199., 40. o.; HL 2011. L 234., 46. o.; HL 2015. L 36., 15. o.) szerinti kötelezettségüket a fogyasztók hitelképességének elbírálását illetően. Márpedig e bíróság szerint, ha a Prima banka Slovensko elvégezte volna ezen értékelést, megállapíthatta volna HD hitelképességének hiányát.

18 E körülmények között a Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság, Szlovákia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelvet, és különösen 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, a [Bíróság] Banco Santander és Escobedo Cortés ítéletében […] adott értelmezésével összefüggésben, hogy azzal ellentétes a polgári törvénykönyv 54. cikkének (1) bekezdésében foglalt védelmi keretszabályhoz hasonló szabályozás, amely nem teszi lehetővé a fogyasztó szerződéses helyzetének hátrányosabbá tételét a törvényes szabályozáshoz képest, amely szabályozás a hitel fogyasztó általi visszafizetésének késedelme esetén a hitelező számára a következő jogokat biztosítja:

– a hitelező jogosult a kormányrendeletben meghatározott mértékű késedelmi kamatokra;

– a hitelező jogosult más, a hitelező által a fogyasztóval szemben alkalmazható egyéb szankciók igénybe vételére, amelyek a késedelmi kamatokkal együtt a hitel fennmaradó tőkeösszegére korlátozódnak;

– ha a hitelező által elszenvedett kár meghaladja a késedelmi kamatot a hitelező kártérítésre jogosult, méghozzá korlátozás nélkül, a ténylegesen elszenvedett kárnak megfelelő mértékben.

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: ellentétes-e az […] Alapjogi Charta[…] 38. cikkében foglalt, a fogyasztóvédelem magas szintjére vonatkozó rendelkezéssel, valamint az EUMSZ 4. cikk (2) bekezdésével és az EUMSZ 169. cikk (1) bekezdésével az, hogy a fogyasztónak a szerződéses kötelezettségek késedelmes teljesítése miatt nem a hitelező által ténylegesen elszenvedett kár ellenértékét, hanem átalányösszeget kell megfizetnie, még akkor is, ha a tényleges kár az átalányösszeget nem éri el?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

Az elfogadhatóságról

19 A szlovák kormány az első kérdés elfogadhatatlanságára hivatkozik, egyrészt rámutatva, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem fejti ki sem az e kérdés feltevéséhez vezető okokat, sem az értelmezni kért 93/13 irányelv rendelkezései és az alkalmazandó nemzeti jogszabályok közötti kapcsolatot, másrészt rámutatva, hogy e kérdés hipotetikus, mivel nem szükséges az alapjogvita eldöntéséhez, mivel ez utóbbi a nemzeti jog rendelkezései alapján eldönthető.

20 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a szlovák jogszabályoknak, és különösen a polgári törvénykönyv 54. cikke (1) bekezdésének a 93/13 irányelv rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kétségei a Banco Santander és Escobedo Cortés ítéletből erednek, amelyet a szlovák bíróságok eltérően értelmeztek.

21 Így a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy ezen ítéletből – amint arra a Prima banka Slovensko hivatkozik – arra lehet következtetni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével ellentétes a polgári törvénykönyv 54. cikkének (1) bekezdése, amely a polgári

törvénykönyv 517. cikkének (2) bekezdésével és 519. cikkével, valamint a 87/1995. sz. kormányrendelet rendelkezéseivel összefüggésben értelmezve tiltja, hogy a fogyasztóval kötött szerződés a kölcsön lejárat előtti megszűnése esetére lehetővé tegye a hitelező számára, hogy a késedelmi kamatokon felül ügyleti kamatokat is követelhessen a felvett tőke tényleges visszafizetéséig.

22 Mindemellett a kérdést előterjesztő bíróság azt is megállapítja, hogy az ügyleti kamatok és a késedelmi kamatok halmozódását lehetővé tevő szerződési feltételek jelentős egyenlőtlenséget idéznek elő a szerződő felek jogaiban és kötelezettségeiben a fogyasztó kárára.

23 Mivel a kérdést előterjesztő bírósághoz a fogyasztónak a késedelmi kamatok megfizetésén felül a felvett tőkeösszeg tényleges visszafizetéséig járó ügyleti kamatok megfizetésére kötelezésére irányuló keresetet nyújtottak be, az alapügy megoldása szükségszerűen a Bíróság első kérdésre adott válaszától függ.

24 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat a jogilag megkövetelt módon ismerteti mind azokat az okokat, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróság a Bírósághoz fordult, mind pedig a kapcsolatot a 93/13 irányelv e bíróság által értelmezni kért rendelkezései, az alkalmazandó nemzeti jogszabályok és az említett bíróság előtt folyamatban lévő jogvita között.

25 Következésképpen az első kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

26 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, amint azokat a Bíróság a Banco Santander és Escobedo Cortés ítéletben értelmezte, úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az eladóval vagy szolgáltatóval kölcsönszerződést kötő fogyasztó a kölcsön lejárat előtti megszűnése esetén nem kötelezhető e szerződés rendelkezései alapján e megszűnés megállapítása és a felvett tőke tényleges visszafizetése közötti időszak tekintetében ügyleti kamatokat fizetni, amennyiben az e szerződés értelmében fizetendő késedelmi kamatok és más szerződéses kötbér lehetővé teszi az eladó vagy szolgáltató által ténylegesen elszenvedett kár megtérítését.

27 Elöljáróban pontosítani kell, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik egyrészt, hogy a polgári törvénykönyv 519. cikke értelmében a hitelező a kölcsön késedelmes megfizetése esetén jogosult az ebből eredő kárának megtérítésére, amennyiben azt a késedelmi kamat nem fedezi, amelyek összegét a 87/1995. sz. kormányrendelet a fogyasztók által kötött kölcsönszerződéseket illetően korlátozza.

28 Másrészt a polgári törvénykönyv 54. cikke (1) bekezdésének megfelelően a fogyasztó előzetesen nem mondhat le az e törvényben vagy különös rendelkezésekben meghatározott jogairól, és másként sem teheti kedvezőtlenebbé saját szerződéses pozícióját.

29 A kérdést előterjesztő bíróság szerint e nemzeti rendelkezések a fogyasztó védelmének biztosítására irányulnak, amennyiben a fogyasztó az eladóval vagy szolgáltatóval kötött kölcsönszerződés lejárat előtti megszűnése esetén nem kötelezhető ügyleti kamatok fizetésére, mivel az e szerződésben előírt késedelmi kamatok és esetleges szankciók fizetése, illetve adott esetben kártérítés fizetése fedezi az ezen eladó vagy szolgáltató által ténylegesen elszenvedett kárt.

30 Amennyiben első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével ellentétesek-e az említett nemzeti rendelkezések, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv célja az 1. cikkének (1) bekezdése szerint az, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.

31 Ezenkívül az említett irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerint azok a szerződési feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek, nem tartoznak ugyanezen irányelv rendelkezéseinek hatálya alá.

32 E tekintetben a Bíróság számos alkalommal kimondta, amint az a 93/13 irányelv tizenharmadik preambulumbekezdéséből is következik, hogy az ezen irányelv hatálya alóli kivétel, amelyet az említett 1. cikk (2) bekezdése határoz meg, kiterjed a szerződő felekre a választásuktól függetlenül alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezésekre, valamint azon rendelkezésekre, amelyek automatikusan, vagyis a felek ilyen irányú eltérő megállapodása hiányában alkalmazandók. E kivételt az a körülmény igazolja, hogy joggal feltételezhető, hogy a nemzeti jogalkotó meghatározott szerződések feleit illető jogok és kötelezettségek összességére nézve egyensúlyt teremtett, olyan egyensúlyt, amelyet az uniós jogalkotó kifejezetten védeni kívánt (Banco Santander és Escobedo Cortés ítélet, 43. pont, valamint ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából lényegében az következik, hogy az említett kivétel körébe az olyan kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezések tartoznak, amelyek eltérnek a tisztességtelenek feltételek felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezésektől, így különösen azoktól, amelyek a nemzeti bíróságnak a szerződési feltételek tisztességtelen jellegének elbírálására vonatkozó hatáskörének terjedelméről szólnak (Banco Santander és Escobedo Cortés ítélet, 4. pont, valamint ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 A jelen ügyben először is az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező nemzeti rendelkezések törvényi, illetve rendeleti jellegűek, és nem szerepelnek az alapügyben szóban forgó szerződésben.

35 Másodszor, egyrészt a kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, amint az a jelen ítélet 28. pontjában említésre került, hogy a polgári törvénykönyv 54. cikkének (1) bekezdése értelmében a fogyasztó nem mondhat le előzetesen az e törvényben vagy a különös rendelkezésekben meghatározott jogairól, így azok a szerződő felekre nézve kötelezőek, függetlenül attól, amiben a szóban forgó szerződésben megállapodtak. Másrészt a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben említett nemzeti rendelkezések nem érintik a nemzeti bíróságnak a szerződési feltételek tisztességtelen jellege elbírálására vonatkozó hatáskörének terjedelmét, és általánosabban úgy tűnik, hogy azok nem kapcsolódnak a tisztességtelen feltételek felülvizsgálatához. Következésképpen – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok fenntartásával – e nemzeti rendelkezések nem tartoznak a 93/13 irányelv hatálya alá.

36 Mindemellett az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az is kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés tartalmaz egy olyan feltételt, amely kötelezi az érintett fogyasztót, hogy e szerződés lejárat előtti megszűnése esetén az e megszűnés megállapításától a kölcsön tényleges visszafizetéséig terjedő időszak tekintetében az eladó vagy szolgáltató számára többek között késedelmi és ügyleti kamatot fizessen. A kamatok ilyen halmozódását a Prima banka Slovensko szerint a Bíróság a Banco Santander és Escobedo Cortés ítéletében engedélyezte. Az alapeljárás e résztvevő fele szerint ebben az ítéletben a Bíróság az ügyleti kamatok célját úgy határozta meg, mint a pénzeszközök visszafizetésig történő használatának ellenértékét. Márpedig a fogyasztó e pénzt használja, így e jogcímen ügyleti kamatokat is kell fizetnie. E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az említett ítélettel összeegyeztethető-e az alapügyben szóban forgó nemzeti jogszabály, amely nem teszi lehetővé a késedelmi kamatok és az ügyleti kamatok halmozódását.

37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben a kérdést előterjesztő bíróság többek között azt kívánta megtudni, hogy a 93/13 irányelv rendelkezéseivel ellentétes-e az a nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely szerint a fogyasztóval kötött kölcsönszerződés

alkalmazandó késedelmikamat-mértéket rögzítő, meg nem tárgyalt feltételének tisztességtelen jellege e kamatok teljes egészében való eltörlésének következményével jár, míg az e szerződésben előírt ügyleti kamatok továbbra is fennmaradnak.

38 A Bíróság egyebek mellett emlékeztetett arra a Banco Santander és Escobedo Cortés ítélet 75. pontjában, hogy a 93/13 irányelv nem követeli meg, hogy a nemzeti bíróság a tisztességtelennek nyilvánított feltételen kívül azokat a feltételeket is mellőzze, amelyeket nem minősít tisztességtelennek.

39 Ezenkívül a Bíróság ezen ítélet 76. pontjában azt is kimondta, hogy ezen irányelvből nem következik, hogy valamely kölcsönszerződés késedelmikamat-mértéket rögzítő feltételének tisztességtelen jellegéből következő mellőzése vagy megsemmisítése szükségképpen magával vonná e szerződés ügyletikamat-mértéket kikötő feltételének mellőzését vagy megsemmisítését is, annál is inkább, mert e különböző feltételeket világosan el kell határolni egymástól. A Bíróság e pontban megállapította, hogy a késedelmi kamatok célja az, hogy szankcionálják azt, ha az adós nem teljesíti a kölcsön szerződésben kikötött esedékesség szerinti visszafizetésére vonatkozó kötelezettségét, hogy visszatartsák az adóst a kötelezettségei késedelmes teljesítésétől, és adott esetben ellentételezzék a hitelezőt a fizetési késedelem okán bekövetkező veszteségért. Az említett pontban a Bíróság kifejtette, hogy ezzel szemben az ügyleti kamatok funkciója valamely pénzösszeg hitelező általi rendelkezésre bocsátásának ezen összeg visszafizetéséig terjedő díjazása.

40 A Bíróság e megoldást a 93/13 irányelv által követett, a fogyasztó védelmére és a felek közötti egyensúly helyreállítására irányuló célra alapította, kizárva a tisztességtelennek tekintett feltételek alkalmazását, ugyanakkor főszabály szerint fenntartotta a szóban forgó szerződés egyéb feltételeinek érvényességét (Banco Santander és Escobedo Cortés ítélet, 75. pont).

41 Következésképpen, ellentétben azzal, amit a Prima banka Slovensko vélhetően sugall, a Banco Santander és Escobedo Cortés ítéletből nem következik, hogy a 93/13 irányelv rendelkezéseit úgy kellene értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely nem teszi lehetővé a fogyasztóval kölcsönszerződést kötő eladó vagy szolgáltató számára, hogy az e szerződés lejárat előtti megszűnése esetén annak rendelkezései alapján a késedelmi kamaton felül ügyleti kamat megfizetését is követelje e megszűnés megállapítása és a felvett tőke tényleges visszafizetése közötti időszak tekintetében.

42 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt választ kell adni – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok fenntartásával –, hogy a 93/13 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó olyan nemzeti rendelkezésekre, amelyeknek értelmében az eladóval vagy szolgáltatóval kölcsönszerződést kötő fogyasztó a kölcsön lejárat előtti megszűnése esetén nem kötelezhető e szerződés rendelkezései alapján e megszűnés megállapítása és a felvett tőke tényleges visszafizetése közötti időszak tekintetében ügyleti kamatokat fizetni, amennyiben az említett szerződés értelmében fizetendő késedelmi kamatok és más szerződéses kötbér lehetővé teszik az eladó vagy szolgáltató által ténylegesen elszenvedett kár megtérítését.

A második kérdésről

43 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

44 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet, a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok fenntartásával, úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó olyan nemzeti rendelkezésekre, amelyeknek értelmében az eladóval vagy szolgáltatóval kölcsönszerződést kötő fogyasztó a kölcsön lejárat előtti megszűnése esetén nem kötelezhető e szerződés rendelkezései alapján e megszűnés megállapítása és a felvett tőke tényleges visszafizetése közötti időszak tekintetében ügyleti kamatokat fizetni, amennyiben az említett szerződés értelmében fizetendő késedelmi kamatok és más szerződéses kötbér lehetővé teszik az eladó vagy szolgáltató által ténylegesen elszenvedett kár megtérítését.

Aláírások